

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudcem Mgr. Alešem Sabolem ve věci
žalobkyně: E. R. [REDACTED] bytem v [REDACTED], **zast. JUDr.**
Ladislavem Dusilem, advokátem v Českých Budějovicích, Přemysla Otakara II 123/36, proti
žalované: Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská
16, o náhradu újmy ve výši 1.452.000,- Kč,

t a k t o :

- I. Žaloba, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni 1.452.000,- Kč, se **z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou doručenou soudu dne 11.11.2009 domáhala po žalované zaplacení částky 1.500.000,- Kč jako nemajetkové újmy a poskytnutí omluvy. Soud prvního stupně rozsudkem ze dne 18. 2. 2011, č. j. 15 C 123/2010 – 113, uložil žalované povinnost, aby žalobkyni zaplatila 180.000,- Kč do patnácti dnů od doručení písemného vyhotovení rozsudku (výrok I.), dále zamítl žalobu v části týkající se 1.320.000,- Kč (výrok II.) a uložil žalované zaplatit na náhradě nákladů řízení žalobkyni 46.920,- Kč. K odvolání žalované do části výroku I. rozsudku soudu prvního stupně týkající se částky 132.000,- Kč odvolací soud v záhlaví uvedeném rozsudku rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I.). K odvolání žalobkyně do výroku II. rozsudku soudu prvního stupně odvolací soud v záhlaví uvedeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalované uložil zaplatit žalobkyni dalších 120.000,- Kč (výrok II.). Ve výroku III. v záhlaví uvedeného rozsudku odvolací soud uložil žalované povinnost zaplatit na náhradě nákladů řízení vynaložených žalobkyní před soudy obou stupňů částku 132.300,- Kč. Soudy takto rozhodly po té, co odvolací soud v předchozím řízení rozsudkem ze dne 8. 12. 2010, zrušil rozsudek soudu prvního stupně, jímž byla žaloba ohledně nemajetkové újmy zamítnuta, a v tomto rozsahu vrátil věc soudu prvního

stupně k dalšímu řízení. V tomto rozsudku odvolací soud vyslovil závazný právní názor, že nezákonným rozhodnutím byla žalobkyni způsobena nemajetková újma takového rozsahu, že zadostiučinění ve formě konstatování porušení práva není dostačující. Nejvyšší soud rozsudkem 30Cdo 4280/2011 – 169 rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2011, č. j. 23 Co 284/2011 – 144 zrušil a dále zrušil i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 2. 2011, č. j. 15 C 123/2010 – 113, ve výrocích II. a III., a v části výroku I., v níž bylo rozhodnuto o částce 132.000,- Kč. Věc byla v uvedeném rozsahu vrácena Obvodnímu soudu pro Prahu 2 k dalšímu řízení. Žalobkyni tak byla přiznána pravomocně částka 48.000 Kč. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21.2.2013, č.j. 15 C 123/2010-263, bylo žalobkyni přiznáno zadostiučinění ve výši 52.000,- Kč, tento rozsudek byl zrušen usnesením Městského soudu v Praze ze dne 31.7.2013, č.j. 23 Co 219/2013-319, se závěrem, že nebyly respektovány závěry Nejvyššího soudu v rozsudku 30 Cdo 4280/2011.

Žalobkyně v žalobě tvrdila, že rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12.12.2008, č.j. [REDAKCE] který nabyl právní moci dne 14.1.2009, byla zproštěna obžaloby Krajského státního zástupce v Českých Budějovicích ze dne 8.5.2008, č.j. [REDAKCE] kterou jí bylo kladeno, že měla" ... dne 20.4.2007 v době mezi 21 :00 - 23:00 hod. v [REDAKCE] v místě trvalého bydliště, [REDAKCE] manželovi M [REDAKCE] R [REDAKCE] nar. [REDAKCE] [REDAKCE]

[REDAKCE] ...",
čímž jiného měla úmyslně usmrtit a tím spáchat trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák., a to podle § 226 písmo c) tr. ř., neboť nebylo prokázáno, že by tento skutek spáchala žalobkyně. Tento rozsudek byl doručen k rukám jejího obhájce dne 5.1.2009 a nabyl právní moci dne 14.1.2009. Od samého začátku trestního stíhání se hájila tím, že se takového jednání nedopustila a že s násilnou smrtí manžela nemá nic společného. Proti usnesení Policejního orgánu o zahájení trestního stíhání podala prostřednictvím obhájce dne 3.1.2008 stížnost, když ta byla dozorcím státním zástupcem zamítnuta jako nedůvodná. Žalobkyně se dotkl způsob, jakým k ní chovali příslušníci Policie ČR, kteří vyšetřovali vraždu manžela v době, a to zejména v době, kdy byly prováděny domovní prohlídky a prostor nesloužící k bydlení dne 27.6.2007, kdy byla v době od 7:30 do 23:00 hod. neustále předmětem ataků příslušníků policie, kteří jí i nevybíravým způsobem uráželi, obviňovali z vraždy a nevybíravým způsobem se domáhali přiznání k vraždě. Toto vedlo k tomu, že se na služebně Policie ČR nervově zhroutila a po propuštění či přerušení úkonů se následně doma pokusila o sebevraždu. Psychické či psychiatrické problémy, které si z policejního prověřování a následného vyšetřování a souzení odnesla, přetrvávají do dnešní doby. Od zahájení trestního stíhání žila v neustálé úzkosti, strachu a tísní, že je stíhána za jednání, kterého se nedopustila a za které zákon umožňuje uložit trest odnětí svobody do 15ti let, ale i trest výjimečný. I samotný fakt, že po dobu více než jednoho roku žila s vědomím, že ohrožena nejen na cti, ale i osobní svobodě a v důsledku toho bal ohrožena její rodina i existenčně, mělo velmi nepříznivý vliv jak na její psychiku, tak na všechna osobnostní práva. O probíhající trestní stíhání osoby, s uvedením plného jména, a to i jména rodného, informovaly sdělovací prostředky, když tato věc byla bohatě medializována. O jejím obvinění a trestním stíhání se dozvědělo mnoho známých, spolupracovníků a spoluobčanů. Orgány činné v trestním řízení ke hledání případných svědků údajného komplice využívaly sdělovací prostředky i inzeráty v tisku. Újma, která byla způsobena, nemůže být ani přes požadovanou omluvu nahrazena jinak, dožaduje se proto náhrady nemajetkové újmy v penězích. Žádná částka, která by jí mohla být zaplacená, nemůže smýt obrovskou ostudu a ztrátu cti a důstojnosti, kterou v důsledku trestního stíhání utrpěla. Požadovaná částka je proto spíše symbolická, přesto odráží

intenzitu zásahu, neodstranitelné následky v rodinném, pracovním a společenském životě, když těmto hlediskům je odpovídající částka 1,5 mil. Kč.

Žalovaná navrhla žalobu zamítnout. Žalovaná shledala, že v přípravném řízení došlo k vydání nezákonného rozhodnutí, ovšem žalobkyni nebylo přiznáno zadostiučinění v penězích, neboť konstatování porušení práva ve smyslu ustanovení § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. se v daném případě jeví jako dostačující.

Mezi účastníky bylo nesporné, že trestní stíhání žalobkyně bylo zahájeno na základě usnesení Policie ČR - Správa Jihočeského kraje České Budějovice - Služba kriminální policie a vyšetřování ze dne 2.1.2008, č.j. [REDAKCE] dále že proti tomuto usnesení byla podána stížnost a že řízení bylo skončeno rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12.12.2008, č.j. [REDAKCE] který nabyl právní moci dne 14.1.2009. A dále i skutečnost, že žalobkyně svůj nárok uplatnila u žalované dopisem dne 30. 4. 2009 a skutečnost, že dopisem ze dne 14. 10. 2009 žalovaná uznala v předmětném řízení existenci nezákonného rozhodnutí a to usnesení Policie ČR - Správa Jihočeského kraje České Budějovice - Služba kriminální policie a vyšetřování ze dne 2.1.2008, č.j. [REDAKCE] s tím, že v daném případě postačuje jako forma zadostiučinění konstatování porušení práva.

Soud vzal dále za prokázané z výstupů médií (Písecké postřehy ze dne 12. prosince 2008, Novinky 22. září 2008, Deník CZ, Šíp z 23.9.2008, Deník AHA ze dne 5.1.2008, iDnes ze dne 4.1.2008, Novinky CZ ze dne 12.12.2008, iDnes z 12. prosince 2008, novinky.cz z 23.9.2008, krátké zprávy na portálu novinky.cz ze dne 3.1.2008, Blesk CZ ze dne 13.12.2008, Deník CZ z 16.12.2008, Deník CZ nadepsaný „[REDAKCE]“ [REDAKCE] Deník CZ z 16.12.2008 s nadpisem „Soud zprostil E. R. [REDAKCE] obžaloby“, iAHA CZ ze dne 23.9.2008, fotokopie článku s nadpisem „[REDAKCE]“ [REDAKCE] z 13. prosince 2008, zpravodajství ze dne 13. prosince 2008, 3 fotokopie výstřižků a fotokopie s nápisem „[REDAKCE]“), že o trestním řízení vedeném proti žalobkyni média informovala. Z média „Deník“ ze dne 5.1.2008 se podává, že mluvčí Správy Jihočeského kraje Policie České republiky médiím sdělil, že policisté ve středu zahájili trestní stíhání [REDAKCE] eté ženy z [REDAKCE] pro trestný čin vraždy, kde dále uvedl, že tato žena při návštěvě svého manžela M. [REDAKCE] [REDAKCE] Obdobná informace byla prezentována i dalšími médii, např. deníkem Aha, Šíp, Novinky cz., Idnes.cz. Dále se z médií podává, že tato poskytovala informace o průběhu procesu se žalobkyní, komentovány byly v médiích přednesy obžalované i státního zástupce, komentován byl i rozsudek soudu.

Ze spisu Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. [REDAKCE] vzal soud za prokázané, že žalobkyně podávala námítky proti postupu Policie ČR v jejím trestním stíhání a také skutečnost, že tyto byly vyhodnoceny jako nedůvodné. V rozsudku [REDAKCE] [REDAKCE] dospěl soud na základě provedeného dokazování ke zjištění celé řady indicií, které naznačují, že pachatelkou trestné činnosti je obžalovaná. Především upozornil na zjištění, že obžalovaná připravovala pokrm z rýže, přitom část rýže mohl zkonzumovat poškozený J. [REDAKCE] R. [REDAKCE] Soud neuvěřil tvrzení obžalované, že pro poškozeného takový pokrm nepřipravovala. Soud poukázal také na to, že obžalovaná uváděla nepravdivá tvrzení v souvislosti s otázkami týkajícími se přípravy jídla dne 20.4.2007. Zjištění naznačovala možnou souvislost mezi smrtí poškozeného a jídlem, které připravovala. Pochybnosti vzbuzovalo i tvrzení, že poškozený jí poslal dne 21.4.2007 SMS zprávu, v níž uváděl, že je doma, aby si přijela pro vozidlo Škoda Octavia na chalupu s tím, že své věci si vyzvedne

druhého dne. Pochybnosti vyvolávala zejména doba odeslání zprávy, když porovnáním výpisů o uskutečněném telefonním provozu soud zjistil, že poškozený nikdy v době několika měsíců před datem 20.4.2007 s nikým nenavozoval kontakt v pozdní noční době mezi 24.00 a pátou hodinou. Soud si kladl otázku, proč by žalobkyni posílal SMS zprávu v takto pozdní hodinu, kdy by jí sděloval skutečnosti, o kterých obžalovaná tvrdila, že se o nich dohodli na schůzce dne 20.4.2007 v době od 21.00 do 23.00 hodin. Ještě větší pochybnosti pak vyvolávalo jednání obžalované, kdy na obdrženou SMS zprávu odpověděla v 03.07 hodin dne 21.4.2007. Jednak obžalovaná SMS zprávu odeslala 22 minut poté, co obdržela zprávu z telefonu poškozeného, což na noční dobu byla poměrně dlouhá doba, navíc z jejích záznamů soud zjistil, že v případech kdy na jiné SMS odpovídala, dělo se tak v době výrazně kratší. Bylo tedy zřejmé, že obžalovaná byla schopna zprávu na telefonu napsat velmi rychle a časový odstup 22 minut v noční době vyvolával úvahy, zda to nebylo proto, aby odpověď mohla být zaslána z místa bydliště obžalované. Pochybnosti o tom, že obžalovaná v noční době odpověděla na SMS zprávu, vzbuzovalo i to, že při jednání s poškozeným se nedohodli na vypořádání majetkových záležitostí. Konfliktní stav nesvědčil tomu, aby byla nakloněna komunikovat s poškozeným o dohodnutých záležitostech. Tyto neobvyklé skutečnosti naznačovaly, že ten kdo zprávu z telefonu poškozeného odesílal, nebyl skutečně poškozený. Svědčí na to i zjištění, že v době, kdy zprávu poslala obžalovaná, byl telefon poškozeného již nedostupný, přičemž bylo spolehlivě prokázáno, že poškozený telefonní přístroje nevypínal. Další pochybnosti spočívají i v rozporu tvrzení obžalované v přípravném řízení, kdy tvrdila, že auto zn. Škoda Octavia měl poškozený půjčit jí. Při hlavním líčení však tvrdila, že domluva zněla tak, že vozidlo má být zapůjčeno její dceři L. Při hlavním líčení také obžalovaná tvrdila, že v SMS zprávě, kterou jí poškozený poslal kolem 02,30 hodin dne 21.4.2007, jí sděloval, že pro věci se staví další den a že si mohou odvézt vozidlo. Další den byla neděle, obžalovaná nechala odvézt vozidlo i s věcmi, které si v bytě poškozený podle její obhajoby v bytě ponechal, na chalupu do [redacted] i když nemohla v té době ještě vědět, že poškozený si pro vozidlo a pro své věci nepřijede, neboť jak sama tvrdila, poškozený jí měl sdělit, že si pro tyto věci přijede dne 22.4.2007. V té době však neměla žádnou jinou informaci než tu, že telefony poškozeného jsou nedostupné. Přesto, že již s poškozeným nevedla společný život a jejich komunikace pomocí telefonu nebyla tak častá, činila opatření jako je oznámení nezvěstnosti manžela na policii, odvoz a odevzdání zbraní na policii, což v dané situaci z pozice obžalované nebylo jednání přiměřené informacím, které v té době měla, neboť pouze několik hodin předtím byla informována, že poškozený je na telefonech nedostupný. Oznámila nezvěstnost manžela na policii, ale zároveň umyla hrnečky, které našla v chalupě, když před tím jejich obsah vylila. Dále soud konstatoval, že stav zjištěný na chalupě v [redacted] svědčil tomu, že byl nainstalován záměrně, aby budil dojem vniknutí cizích osob do objektu. Pochybnosti vyvolával i výrazný vzrůst telefonických kontaktů ve dnech 20., 21. a 22.4.2007 mezi obžalovanou a svědkem F. [redacted] J. [redacted] Zde soud konstatoval, že této osobě zaslala obžalovaná SMS zprávu dne 20.4.2007 ve 12.56 hodin, v 18.08, tedy krátce poté, co obžalovaná obdržela SMS zprávu od poškozeného a co její dcera opustila byt, odeslala obžalovaná SMS zprávu uvedenému svědkovi, další SMS zprávu zaslala 21.4.2007 v 8.12 hodin, on jí zaslal SMS zprávu v 8.15, v 18.34 jí telefonoval a ve 21.35 jí zaslal SMS zprávu. Následujícího dne 22.4.2007 v 7.32 jí svědek zaslal SMS zprávu, ve 12.18 jí svědek telefonoval, v 15.33 obžalovaná zaslala svědkovi SMS zprávu a v 16.12 svědek telefonoval obžalované. V 19.39 obžalovaná telefonovala svědkovi, ve 21.21 odeslala svědkovi SMS zprávu, ve 22.19 odeslala obžalovaná zprávu svědkovi.

U obžalované soud shledal motivaci spočívající ve sporech s poškozeným o rozdělení majetku v souvislosti s plánovaným rozvodem. Obžalovaná zpočátku o vypořádání dohodou nejevila zájem, ale v souvislosti s přípravou poslední schůzky s poškozeným naopak

vykazovala značnou aktivitu a snahu dosáhnout toho, aby se schůzka uskutečnila, slibovala klidné jednání bez hádek a večeři.

Soud dále konstatoval, že bylo zjištěno, že poškozený neměl ve zvyku chodit na jednání v noční době, neměl ve zvyku chodit na schůzky, které by byly sjednány na poslední chvíli, a pokud některá domluvená setkání měnil, nebo nebyl schopen se na ně včas dostavit, dotyčné osobě toto sdělil. Poslední případ takového postupu ze strany poškozeného byl zjištěn i dne 20.4.2007, kdy obžalované sdělil, že přijede později než se domluvili. Je tedy vysoce nepravděpodobné, že by nikomu předem nesdělil, že má sjednanou schůzku dne 20.4.2007 ve 23,00 hodin. Nepravděpodobné je pak, že by své přítelkyni, s níž měl domluvenou schůzku, po jednání s obžalovanou takovou skutečnost nesdělil. Je vysoce nepravděpodobné, že by v bytě u obžalované, pokud by odcházel, zanechal aktovku s peněženkou a dalšími věcmi. Také fyziodetekční vyšetření obžalované svědčilo v její neprospěch, když reagovala na otázky vztahující se k usmrcení poškozeného nepřiměřeně se zvýšenou fyziologickou reakcí. Pokud je namítáno, že byla pod vlivem v té době užívaných léků v útlumu, mohlo to být pouze v její prospěch, protože léky fyziologické reakce právě snižují.

Soud uzavřel, že řada provedených důkazů a prokazovaných indicií podporuje obžalobu v tom, že pachatelkou, která se měla podílet na usmrcení poškozeného je obžalovaná, přesto nešlo o takový okruh důkazů a provedených skutkových zjištění, které by vylučovaly jinou možnost. Nebyl zjištěn čas úmrtí poškozeného a z tohoto důvodu nelze ani v souvislosti se závěry znaleckého posudku činit závěry o tom, kdy mu byla podána rýže, jejíž zbytky byly prokázány v těle poškozeného, ani nelze uvést čas, kdy mu byl podán lék zolpidem. Nebyla vyvrácena obhajoba obžalované, že v noci neopustila byt. Provedenými důkazy nebylo prokázáno, že skutek, který je předmětem obžaloby spáchala obžalovaná. Bylo tedy rozhodováno podle zásady v pochybnostech ve prospěch a obžalovaná byla obžaloby zproštěna podle § 226 písm. c) tr. ř.

Z protokolu o provedení prohlídky domovních a jiných prostor ze dne 27.6.2007 se podává, že byla provedena prohlídka garáže ve vlastnictví žalobkyně. Dále prohlídka rodinného domu žalobkyně a v bytě žalobkyně. Přitom z protokolu se podává, že v garáži a v rodinném domě nebylo nic zničeno, poškozeno ani zcizeno, žalobkyně byla u prohlídek přítomna, v průběhu domovní prohlídky v bytě žalobkyně byl ve sklepních prostorách poškozen botník v prostoru visacího zámku, jinak nebylo nic poškozeno.

Z rozhodnutí o eskortě, vyplývá, že eskorta měla být provedena dne 2.1.2008 v 8,00 hodin a měla být provedena z [redacted] do Českých Budějovic, a to s pokynem, že je třeba dbát zvýšené opatrnosti, neboť žalobkyně se pokusila v průběhu vyšetřování o sebevraždu, a s pokynem, aby při zadržení byla žalobkyni přiložena služební pouta. V rozhodnutí je záznam o tom, že eskorta proběhla bez závad. Z protokolu o výslechu obviněné ze dne 2.1.2008 vyplývá, že žalobkyni byla pouta při jejím zadržení nasazena, a to v jejím zaměstnání. Z vyhodnocení oprávněnosti použití mírnějších prostředků policisty čj. [redacted] vyplývá, že byla použita při eskortě služební pouta. Z dopisu vrchního komisaře kpt. Jiřího Růžičky ze dne 21.1.2008 adresovaného Krajskému státnímu zastupitelství v Českých Budějovicích a z dopisu krajského státního zástupce zástupci žalobkyně ze dne 24.1.2008 se podává, že médiím byla poskytnuta pouze krátká písemná zpráva, v níž nebylo jméno žalobkyně uvedeno s tím, že jiné informace médiím poskytnuty nebyly, a to ani státním zastupitelstvím. Z výzvy soudce JUDr. Slavomíra Cirhana vydané ve věci [redacted] se podává, že soudce vyzval svědkyni, aby v řízení vedeném u Krajského soudu v Českých Budějovicích pro trestný čin vraždy zavražděného M [redacted] R [redacted] aby zatelefonovala

na telefonní číslo soudce tak, aby s ním bylo možno domluvit přesný postup a způsob jejího výsledku.

Z výsledku svědkyň J. K. (sestry žalobkyně) a L. R. (dcera žalobkyně) že trestní stíhání žalobkyně těžce nesla, pokusila se o sebevraždu. V průběhu trestního stíhání žalobkyně byla hospitalizována na psychiatrické léčebně, změnila se z veselé osoby na zádumčivou, která již nevyhledává společnost a to ani po skončení trestního stíhání.

V řízení nebylo sporu o existenci nezákonného rozhodnutí, a to usnesení Policie ČR - Správa Jihočeského kraje České Budějovice - Služba kriminální policie a vyšetřování ze dne 2.1.2008, č.j. [redacted] to v důsledku rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12.12.2008, č.j. [redacted] který nabyl právní moci dne 14.1.2009.

Podle § 31a odst. 1 OdpŠk platí, že „bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle § 31a odst. 2 OdpŠk „zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Nejvyšší soud pak ve své judikatuře (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011) dovodil, že kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání (řízení), které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, následující:

1) Povaha trestní věci. Pod tímto kritériem se má na mysli zejména závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá. To souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu) a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě (tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku). Například újma bude obecně větší v případě trestního stíhání pro zločin vraždy, za který hrozí uložení základního trestu odnětí svobody v rozmezí deset až osmnáct let (§ 140 odst. 1 trestního zákona), než v případě přečinu podvodu, za který hrozí uložení trestu odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty (§ 209 odst. 1 trestního zákona), přičemž obviněný podvodník nebude vystaven takovému společenskému odsudku jako domnělý vrah.

2) Délka trestního řízení. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval. Lze zde vyjít případně z toho, že trvání trestního stíhání může způsobovat kontinuální nárůst újmy projevující se v osobnosti člověka; délka trestního stíhání však na druhou stranu, zejména v případě uvádajícího zájmu společenského prostředí o daný případ, nemusí mít nutně za následek narůstající dotčení integrity poškozeného a mohlo by být v takových poměrech uvažováno o poklesu intenzity újmy v průběhu plynutí času. Zajisté je vždy na místě porovnávat vliv tohoto kritéria s ostatními a nečinit z něj mechanicky určující hledisko.

3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu formulovaných pod body 1 a 2. Jinými slovy řečeno, negativní dopady zahájeného trestního stíhání do osobnosti člověka – morální narušení osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení její profesní, soukromé, rodinné, popřípadě i jiné sféry života (viz výše) – mohou být zvýrazněny či naopak potlačeny podle intenzity naplnění prvních dvou kritérií. Které konkrétní složky osobnosti mohou být zahájením a vedením trestního stíhání v konkrétním případě narušeny, nelze předem taxativně stanovit. Je proto úkolem soudů, aby v každém jednotlivém řízení k tvrzení účastníků (a případným důkazním návrhům) toto zjišťovaly.

Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 OdpŠk při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Těmi budou zejména okolnosti vydání usnesení o zahájení trestního stíhání, projevující se například ve zjištění, že trestní stíhání bylo proti poškozenému zahájeno zjevně bezdůvodně nebo dokonce s cílem jej poškodit (v takovém případě bude poškozený zahájení trestního stíhání vnímat obzvláště úkorně). Budou jimi ale také okolnosti zahájení trestního stíhání předcházející, popřípadě trestní stíhání poškozeného provázející, vedoucí k závěru o podílu poškozeného na tom, že proti němu bylo trestní stíhání zahájeno, popřípadě, že proti němu bylo ve vedení trestního stíhání pokračováno, aniž by bylo lze uzavřít, že si trestní stíhání zavinil sám. V této souvislosti je třeba rovněž zohlednit důvody, pro které k zastavení trestního stíhání, nebo zproštění obžaloby došlo. Přitom je třeba vycházet z toho, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011).

K potřebě zohlednění důvodů, pro něž bylo trestní řízení zastaveno, resp., pro které byl obžalovaný zproštěn obžaloby, se vyjádřil i Ústavní soud, když uzavřel, že „každé trestní stíhání ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého. Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednatel obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem“ (nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08, N 108/49 SbNU 567, § 33).

Z vyloženého vyplývá, že hledisko způsobené nemajetkové újmy je zpravidla nejintenzivněji naplněno tehdy, jestliže je vydán zprošťující rozsudek pro důvody uvedené v § 226 písm. a) a b) tr. řádu (tedy že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro něž je obžalovaný stíhán, nebo že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem). Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011.

Ve světle výše uvedených kritérií, kdy odpovědnostní titul (nezákonné rozhodnutí) je v dané věci dán, žalobkyně byla, jak nutno dovodit z výsledku trestního stíhání, nezákonně (ve smyslu odškodňovacím) trestně stíhána, soud hodnotil skutkový stav následovně:

Pokud soud hodnotil povahu trestní věci, pak, jak je uvedeno výše, žalobkyně byla trestně stíhána pro trestný čin vraždy. Žalobkyni hrozil trest odnětí svobody v rozmezí deset až

panáct let, eventuálně trest výjimečný. Trestní stíhání trvalo jeden rok. Žalobkyně byla nutně vystavena hrozbě uložení nepodmíněného trestu, vystavena pak nutně musela být i výraznému společenskému odsudku, a to i díky informacím široce poskytovaným médií. Délka trestního řízení v případě žalobkyně sama o sobě pak nebyla zásadním faktorem při posuzování nároku na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Trestní stíhání žalobkyně trvalo jeden rok, přitom v jejím případě nebylo prokázáno, že by se s rostoucí délkou trestního řízení zvyšoval jeho negativní vliv na její osobu, zejména pokud jde o vnímání její „trestné činnosti“ okolím. Doba mezi sdělením obvinění a vydáním zprošťujícího rozsudku nebyla tak dlouhá, aby bylo možno konstatovat změnu (vývoj) dopadů trestního stíhání do sféry žalobkyně v závislosti na délce jejího trestního stíhání. Proti zprošťujícímu rozsudku nebylo státním zástupcem podáno odvolání, žalobkyně tedy nebyla vystavena důsledkům řízení odvolacího, jemuž by nepochybně byla věnována další pozornost.

Jde-li o následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře žalobkyně, vycházel soud z poměrů trestní věci žalobkyně, dospěl přitom k závěru, že vznik imateriální újmy žalobkyně prokázala. Žalobkyně byla v průběhu trestního stíhání omezena na osobní svobodě (jakkoliv doba jejího pobytu ve vazbě byla krátká), jejímu trestnímu stíhání se dostalo široké publicity, došlo tedy k výrazné medializaci jeho zahájení a vedení. Žalobkyně prožila rok a dvanáct dnů trestního stíhání (tedy dobu relativně nedlouhou, jistě však nikoliv zanedbatelnou) v ohrožení vysokým jednoznačně nepodmíněným trestem. Na podkladě toho lze obecně uzavřít, že žalobkyni vnikla nejen újma ztotožnitelná s pochopitelnými subjektivními pocity jistě frustrace, obav či beznaděje, tedy spočívající v subjektivním vnímání nepříznivé životní situace, ale i nemajetková újma představovaná na podkladě dokazování zjištěným objektivním zásahem do jejích osobnostních práv, tj. zejm. práva na ochranu cti a dobré pověsti. Trestnímu stíhání žalobkyně se dostalo výrazné negativní publicity, žalobkynina čest i soukromí, byly trestním stíháním výrazně dotčeny, akcentovat je v tomto směru nutné i fakt, že žalobkyně nemohla „těžit z výhody“ jistě anonymity prostředí velkých měst, což je navíc umocněno žalobkyní prokázaným zveřejněním její fotografie v tisku. Žalobkyně naopak netvrdila zpřetrhání jejích rodinných v důsledku trestního stíhání, taková okolnost se nepodává ani z provedeného dokazování.

Soud posuzoval, zda „medializace trestního stíhání“, byla prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního řízení a obecných veřejných poměrů případu (viz závěr vyjádřený v tomto směru Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 3.7.2012, sp.zn. 30 Cdo 4280/2011, podle něž nelze klást státu k tíži takovou medializaci a příp. narušení principu presumpce nevinny sdělovacími prostředky v té souvislosti, jež je „prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního řízení a obecných veřejných poměrů případu“). O takovou „medializaci“ však v případě žalobkyně nešlo, pokud jde o období před podáním obžaloby. Žádné veřejné poměry případu v dané věci soud neshledal, žalobkyně nikdy předtím nebyla v jiné souvislosti veřejně známou osobou (tak jako např. trestně – a vazebně – stíhaný poslanec Parlamentu ČR, u něž fakt zahájení trestního stíhání a vzetí do vazby dost dobře v médiích neodkrýt nelze), zásadní mediální známosti se žalobkyni dostalo právě až v souvislosti s trestním řízením, přičemž informaci o něm médiím mohl hned v úvodu trestního stíhání někdo jiný než orgány činné v trestním řízení podat jen stěží. Soud si je sice vědom toho, že se z důkazů se nepodává zveřejnění jména žalobkyně orgány činnými v trestním řízení, o koho se jedná, však bylo možné dovodit ze sdělení, že skutek spáchala manželka poškozeného. Dopady medializace trestního stíhání do sféry žalobkyně jsou ovšem částečně zmírněny faktem, že stejné pozornosti, jaká byla věnována zahájení trestního stíhání, se dostalo i výsledku trestního řízení, tj. faktu, že žalobkyně byla obžaloby zproštěna. Nelze naopak přičítat k tíži žalované mediální výstupy týkající se podané obžaloby, resp. vycházející z konaných hlavních líčení. Zde již byly

informace odrazem veřejnosti soudního řízení, odpovědnost za názvy článků, jakkoliv s chledem na jejich znění musely sféru žalobkyně zasáhnout i více, než samotná informace o jejím trestním stíhání, žalovaná nenese. Ve výzvě učiněné soudcem vůči neznámé svědkyni nebylo uvedeno jméno žalobkyně, nýbrž pouze výzva k podání důležitého svědectví bez popisu dalších okolností vedoucích k osobě žalobkyně. Soud neshledal, že by tímto úkonem soudu bylo do její sféry zasaženo.

Trestním spisem ani důkazy předloženými žalobkyní nebylo prokázáno excesivní či urážlivé jednání orgánů činných v trestním řízení. Skutečnosti uváděné ve stížnostech sestrou žalobkyně byly této osobě zprostředkovány samotnou žalobkyní, nemají tedy vypovídací hodnotu, to samé lze uvést i pokud jde o podané vysvětlení žalobkyní učiněné dne 24.9.2007 (č.l. 37 a 38 soudního spisu), z protokolů o domovních prohlídkách či záznamu o jejím zadržení se nevhodné chování orgánů činných v trestním řízení nepodává. Nezákonným ani nepřiměřeným situací soud neshledal nasazení pout žalobkyni a její zadržení přímo v zaměstnání. V podrobnostech pak lze odkázat na sdělení státního zástupce ze dne 14.11.2007 o výsledku prošetření chování příslušníků policie k žalobkyni.

S přihlédnutím k výše uvedeným závěrům tak dospěl soud k závěru, že žalobkyni nemajetková újma spočívající v zásahu do jejích osobnostních práv zahájením a vedením trestního stíhání vznikla, dále také, a to v důsledku pravomocného výroku rozsudku, jímž bylo již dříve žalobkyni přiznáno zadostiučinění v penězích, k závěru, že tuto je namíste odškodnit v penězích, neboť konstatování porušení práva by míru újmy dostatečně nevystihlo.

Adekvátním odškodněním, zohledňujícím (stále při vědomí toho, že více než zmírnění frustrace trestním stíháním vytrpěné se žalobkyni dostat nemůže, neboť úplné odčinění negativních prožitků, jež žalobkyni trestní stíhání přineslo či mohlo přinést, totiž není již z povahy věci možné) dle názoru soudu shora v odůvodnění rozebraná judikatorní kritéria (tj. povahu trestní věci, délku trestního stíhání a následky v osobnostní sféře trestně stíhané osoby), se pak soudu jeví částka již pravomocně přiznaná, tj. 48.000,- Kč.

Soud odkazuje např. na nález Ústavního soudu ze dne 31.5.2012, sp.zn. I. ÚS 3016/11, v němž byla dostatečným odškodněním ve věci taktéž „medializované“, co se následků trestního stíhání v osobnostní sféře však tíživější (zásah do rodinného života, u žalobkyně absentující), shledána částka ve výši 100.000,- Kč.

Shora uvedené závěry ohledně výše zadostiučinění pak soud učinil ve světle zjištění, že žalobkyně byla zproštěna obžaloby podle § 226 písm. c) trestního řádu, tj. že nebylo prokázáno, že skutek spáchala. Ukončení trestního stíhání tedy nestojí na existenci objektivních skutečností, nýbrž na neprokázání viny žalobkyně, přitom již ze samotných indicií existujících při zahájení trestního stíhání a zejména z průběhu trestního řízení, je zřejmé, že skutková podstata trestného činu vraždy byla objektivně naplněna a důvodně podezřelou z jejího spáchání je právě žalobkyně (zde soud odkazuje na odůvodnění citovaného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích). Nejednalo se tedy v případě žalobkyně o její záměrnou kriminalizaci orgány činnými v trestním řízení, kdy by trestní řízení bylo žalobkyní zákonitě vnímáno obzvláště úkorně. Žalobkyně během trestního řízení nebyla v pozici obviněné (obžalované), u níž by skutkové okolnosti svědčící o jednání naplňujícím skutkovou podstatu trestného činu byly od počátku trestního stíhání zcela sporné. Naopak žalobkyně byla dle rozsudku poslední zjištěnou osobou, která viděla poškozeného živého, a to za okolností, které na její možnou vinu ukazovaly. Svými výpověďmi v kontextu s dalšími zjištěnými skutečnostmi žalobkyně vytvářela další pochybnosti, které odůvodňovaly vedení trestního

řízení. Existovaly rozpory mezi tvrzením žalobkyně a její dcery ohledně přípravy jídla v rozhodnou dobu, žalobkyně nevysvětlila rozpor mezi tvrzením v přípravném řízení a při hlavním líčení o tom, komu má být zapůjčen automobil Škoda Octavia. Existovaly důkazy telefonické komunikace mezi žalobkyní a svědkem J. [REDAKCE] bezprostředně v návaznosti na „zmizení“ poškozeného, pochybné bylo i bezprostřední ohlášení poškozeného jako pohřešovaného. Ve všech zjištěných okolnostech trestného činu figurovala žalobkyně, nelze tedy považovat trestní řízení za vůči ní vedené bezdůvodně. Jakkoliv žalobkyně byla obžaloby zproštěna, byla v trestním řízení vystavena prokázaným okolnostem svědčícím výrazně v její neprospěch, dopad trestního řízení do sféry žalobkyně je tedy dle názoru soudu s ohledem na tyto okolnosti odůvodnitelný.

V této souvislosti je na místě připomenout, že „*forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.*“ (30 Cdo 2813/2011). O případ, v němž obecná slušnost velí přiznání větší než poskytnuté finanční satisfakce, však ve věci žalobkyně nejde pro zejména v předešlém odstavci popsané okolnosti provázející trestní stíhání žalobkyně a z nich plynoucí závěr soudu o legitimitě trestního řízení až do jeho skončení.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. a contrario. Žalovaná byla neúspěšná pouze v nepatrné části, náklady řízení jí však nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

V Praze dne 17. ledna 2014

Mgr. Aleš Sabol, v. r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Procházková